

Jørgen Svalund

**Vold og trusler om vold
i offentlig sektor**

En undersøkelse om vold og trusler om vold blant arbeidstakere innen tjenester for psykisk utviklingshemmede, barnevernsinstitusjoner og barnevernskontor

Arbeidsmiljøloven § 4-1 og 4-3 ; vold og trusler

- Arbeidsmiljøloven (ALM § 4-1): arbeidsmiljøet skal ”**være fullt ut forsvarlig** ut fra en **enkeltvis** og **samlet** vurdering av faktorer i arbeidsmiljøet som kan innvirke på arbeidstakernes fysiske og psykiske helse og velferd.”
- (ALM §4-3): ”arbeidstaker skal ikke utsettes for trakassering eller annen utilbørlig oppførsel, og **arbeidstaker skal, så langt det er mulig, beskyttes mot vold, trusler og uheldige belastninger som følge av kontakt med andre**”

Problemstillinger

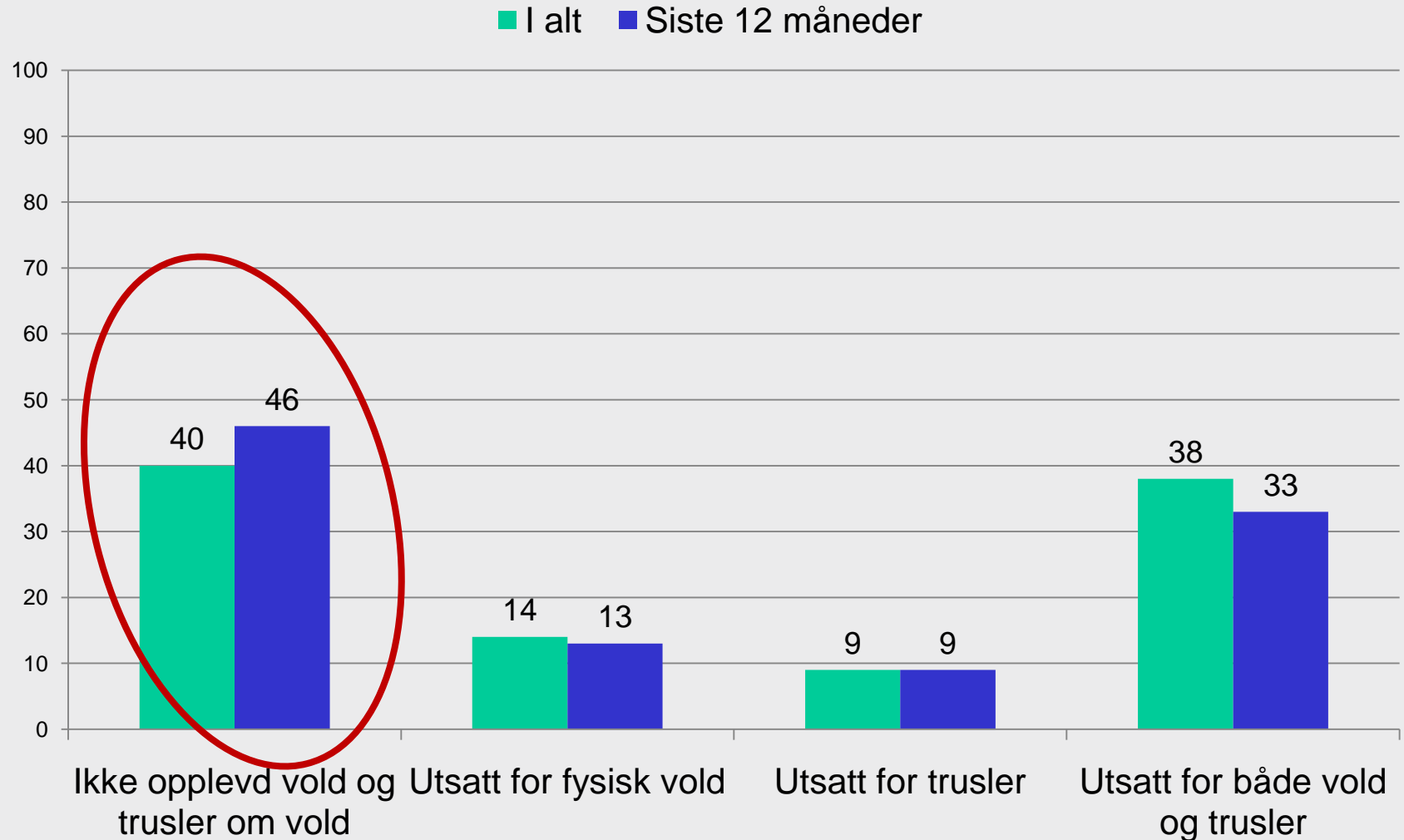
- Hvor stor andel av arbeidstakerne utsettes for vold og trusler om vold?
- I hvilken grad forebygger virksomhetene i forhold til vold og trusler?
- I hvilken grad har virksomhetene virksomme rutiner/retningslinjer for hvordan vold og trusselsepisoder skal håndteres i etterkant?
- Hvilke konsekvenser har vold og trusler om vold for arbeidstakernes trivsel og helse?

Om undersøkelsen

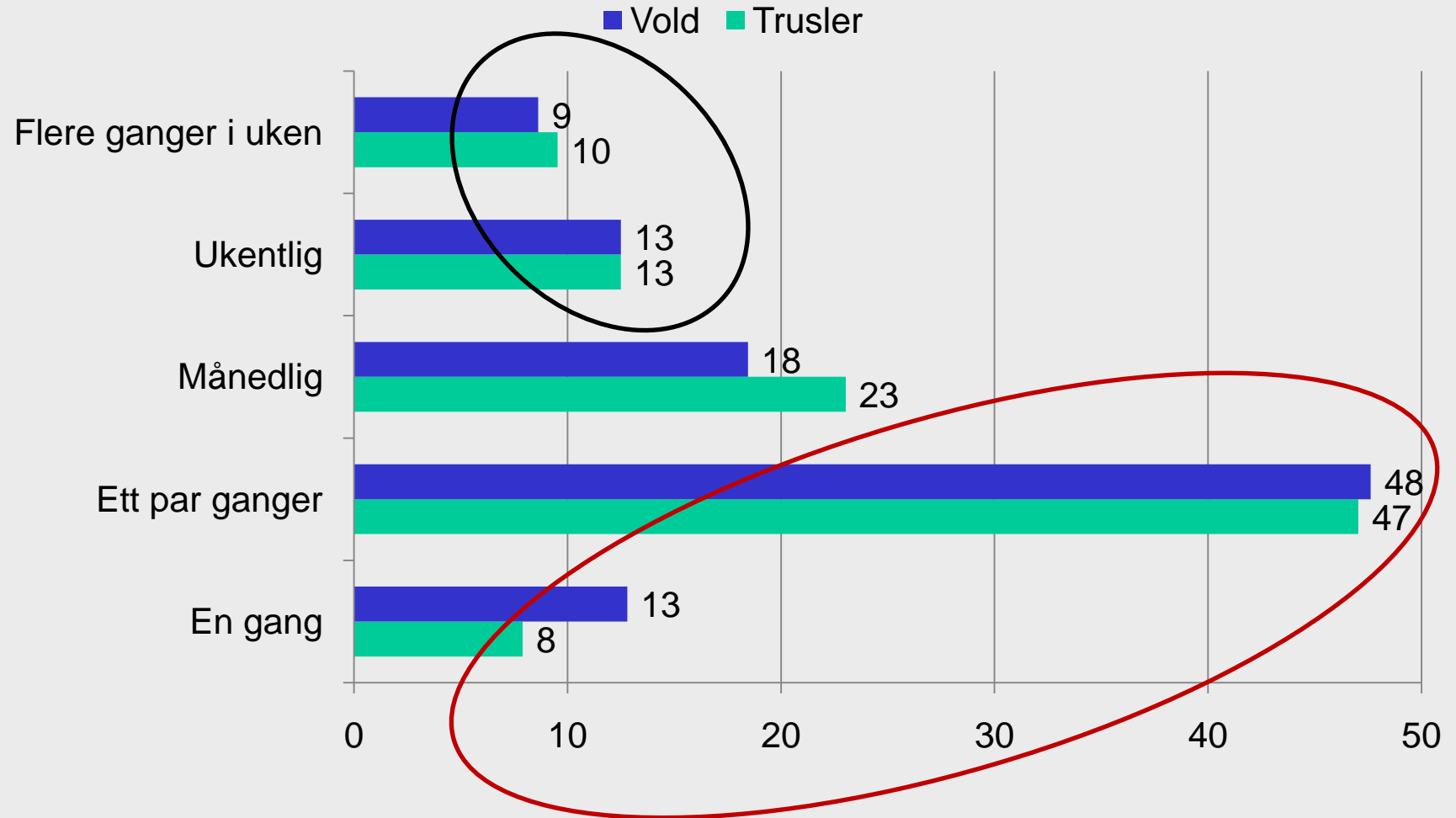
- Bruttoutvalg på ca 1950 stykker
- Nettoutvalg på 744, eller om lag 38 %
 - Det virker som frafallet er tilfeldig, noe som innebærer at undersøkelsens utsagnskraft opprettholdes.
 - Begrenset antall svar gjør det vanskeligere å bryte utvalget ned på små grupper, slik som kjønn og alder, arbeidsplass mv.

Forekomst av vold og trusler om vold

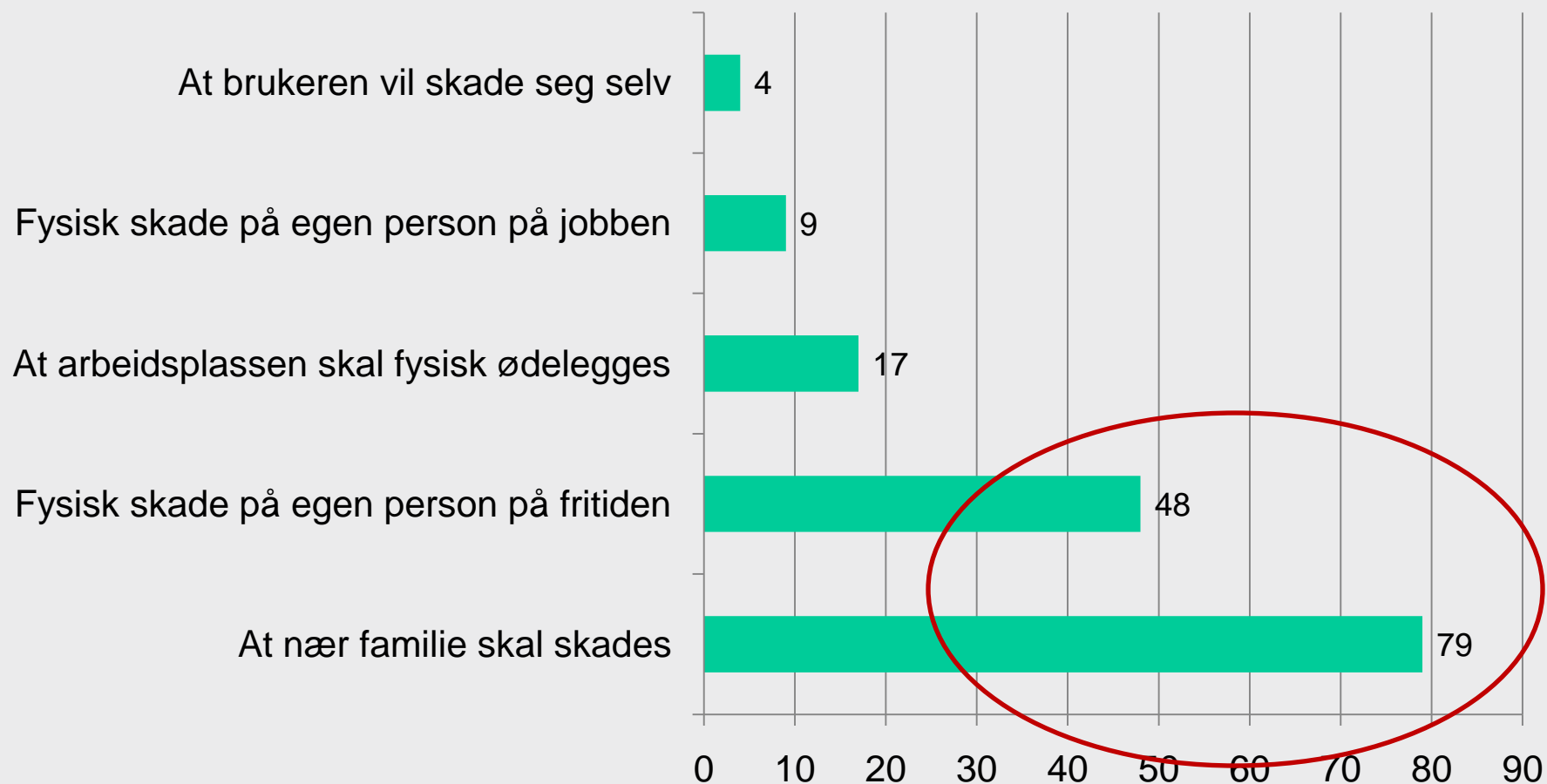
Vold og trusler om vold

Hvor ofte skjer det?

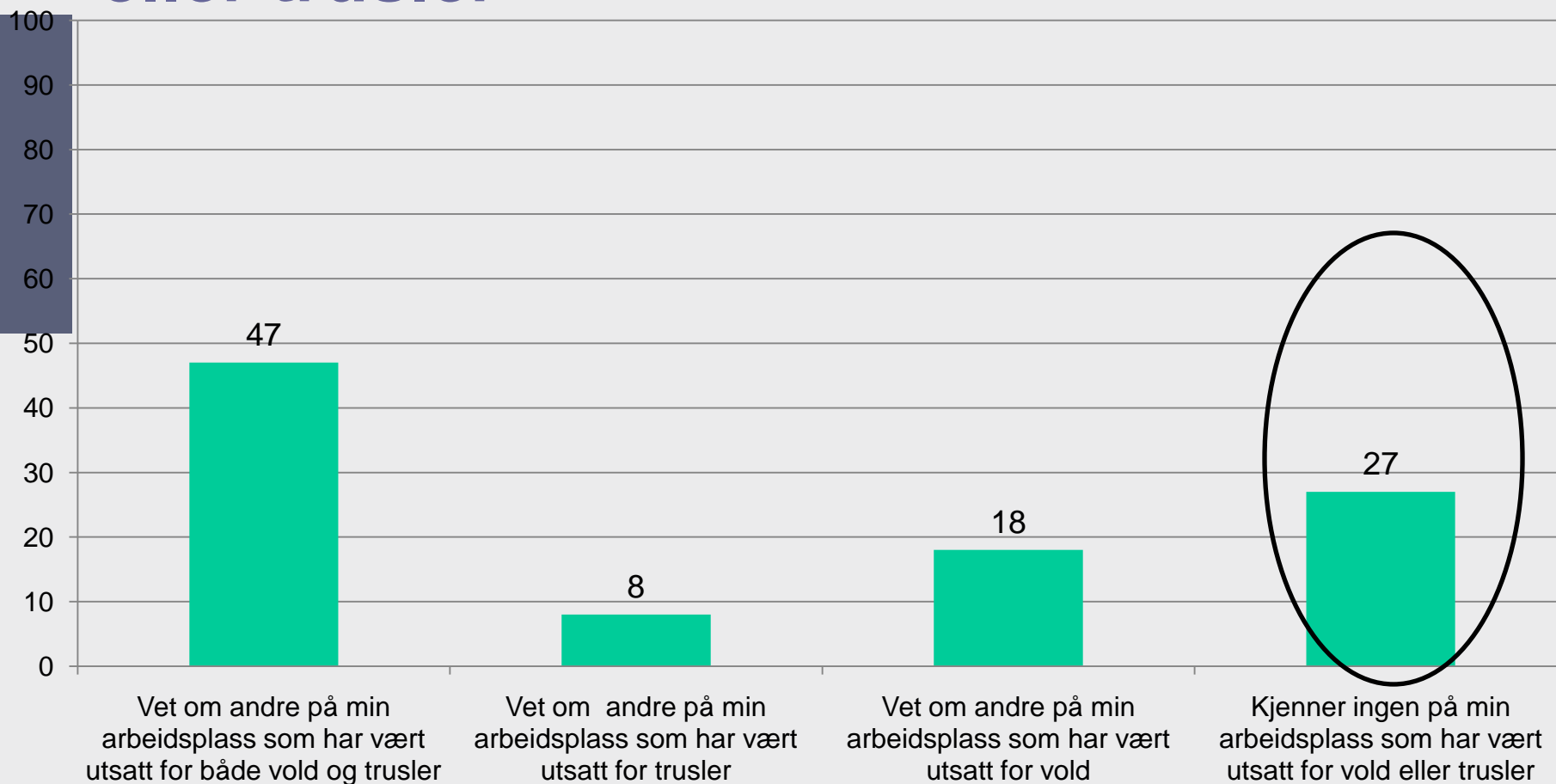
Hva trues arbeidstakerne med?

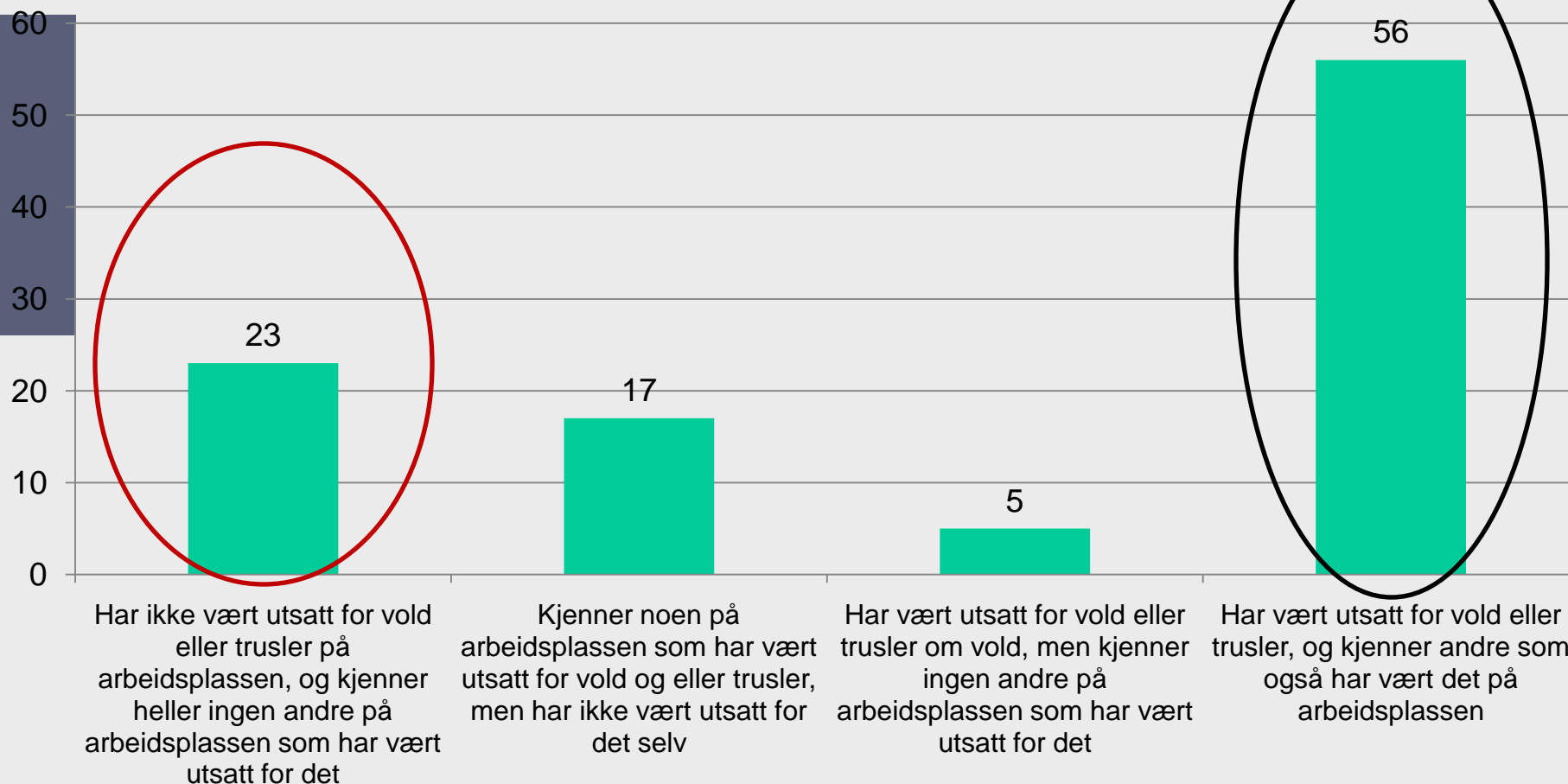
Vold og trusler på fritiden

- Fire prosent har blitt utsatt for fysisk vold på fritiden de siste 12 månedene,
- 2 prosent har opplevd at det har blitt fremsatt trusler om vold mot seg utenfor arbeidstiden de siste 12 månedene.

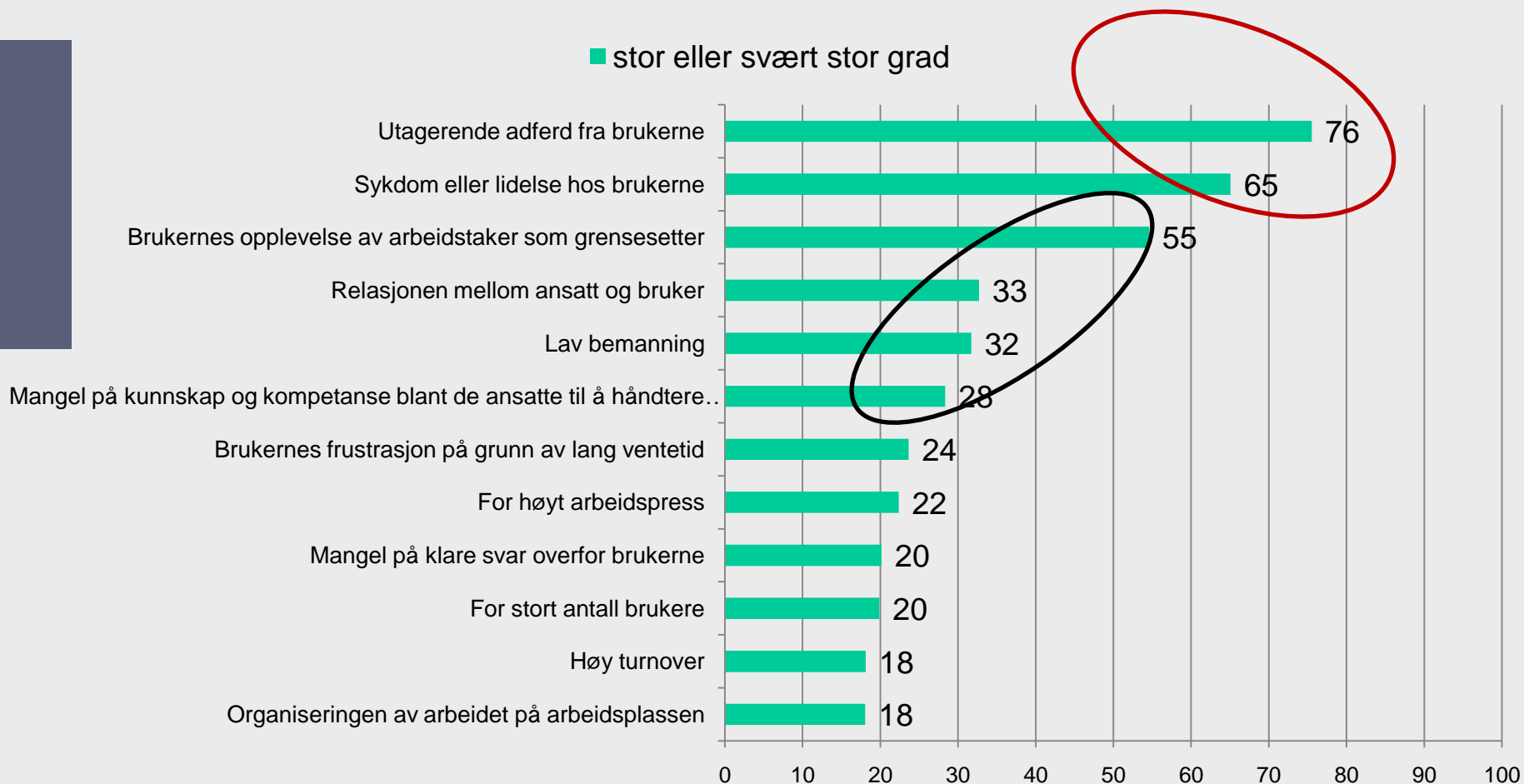
Andre som har vært utsatt for vold eller trusler

Ulike typer volds og trusselerfaringer

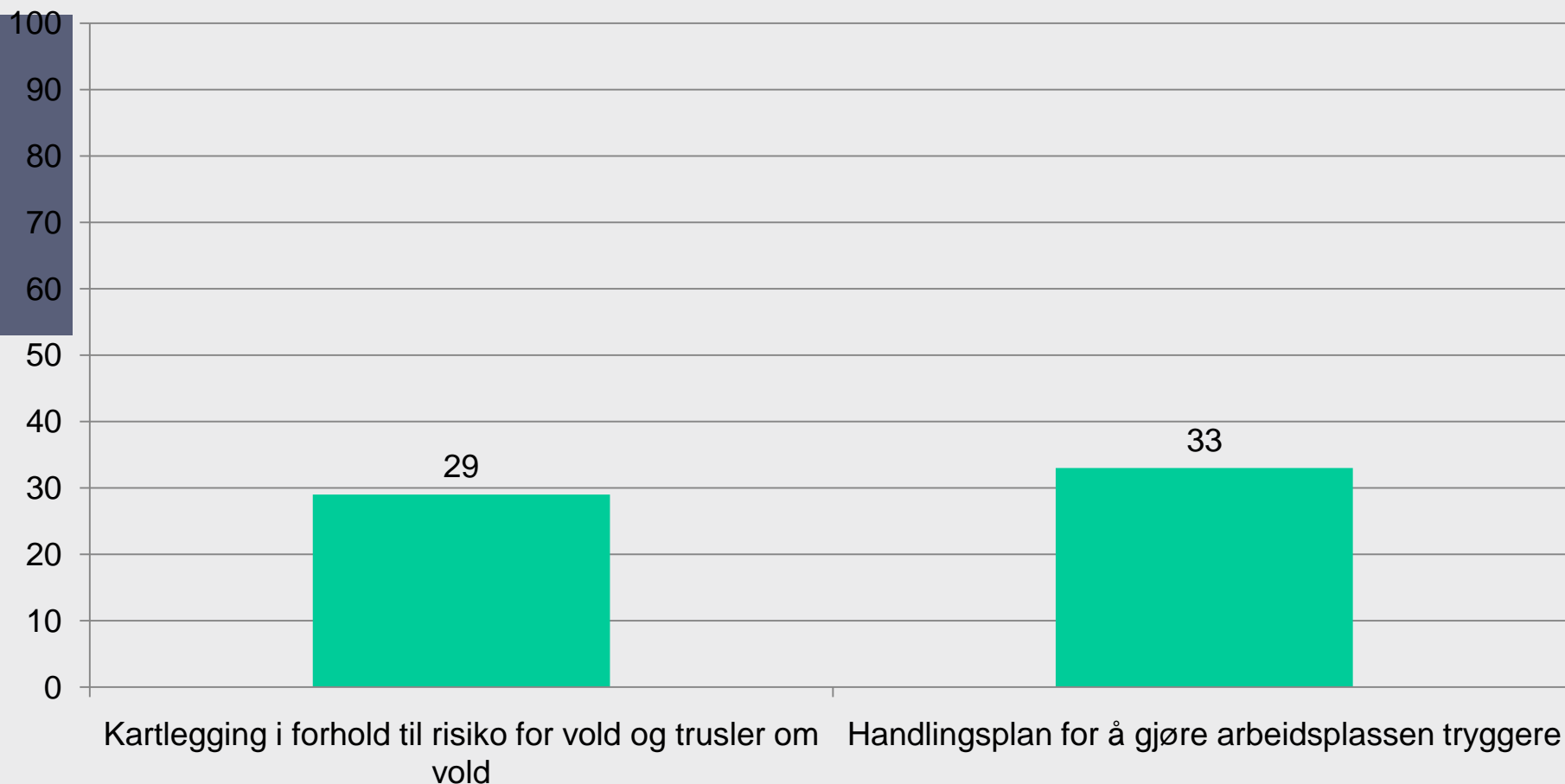

Hva er årsaken til vold og trusler?

Forebygging, opplæring og håndtering

Risikokartlegging og handlingsplan

Opplæring og håndtering

- 58 prosent av arbeidstakerne svarer at de har fått opplæring i å forebygge eller takle voldelige eller truende personer og situasjoner:
 - Blant de som ikke hadde fått slik opplæring oppga 24 prosent at de hadde etterlyst denne formen for opplæring
- 63 prosent av arbeidstakerne svarer at det finnes retningslinjer knyttet til hva som skal gjøres dersom noen utsettes for vold, mens 3 prosent oppgir at slike retningslinjer er under utarbeidelse. 14 prosent oppgir at de ikke har slike retningslinjer. 20 prosent vet ikke.

Kommunikasjon rundt vold og voldsproblematikk

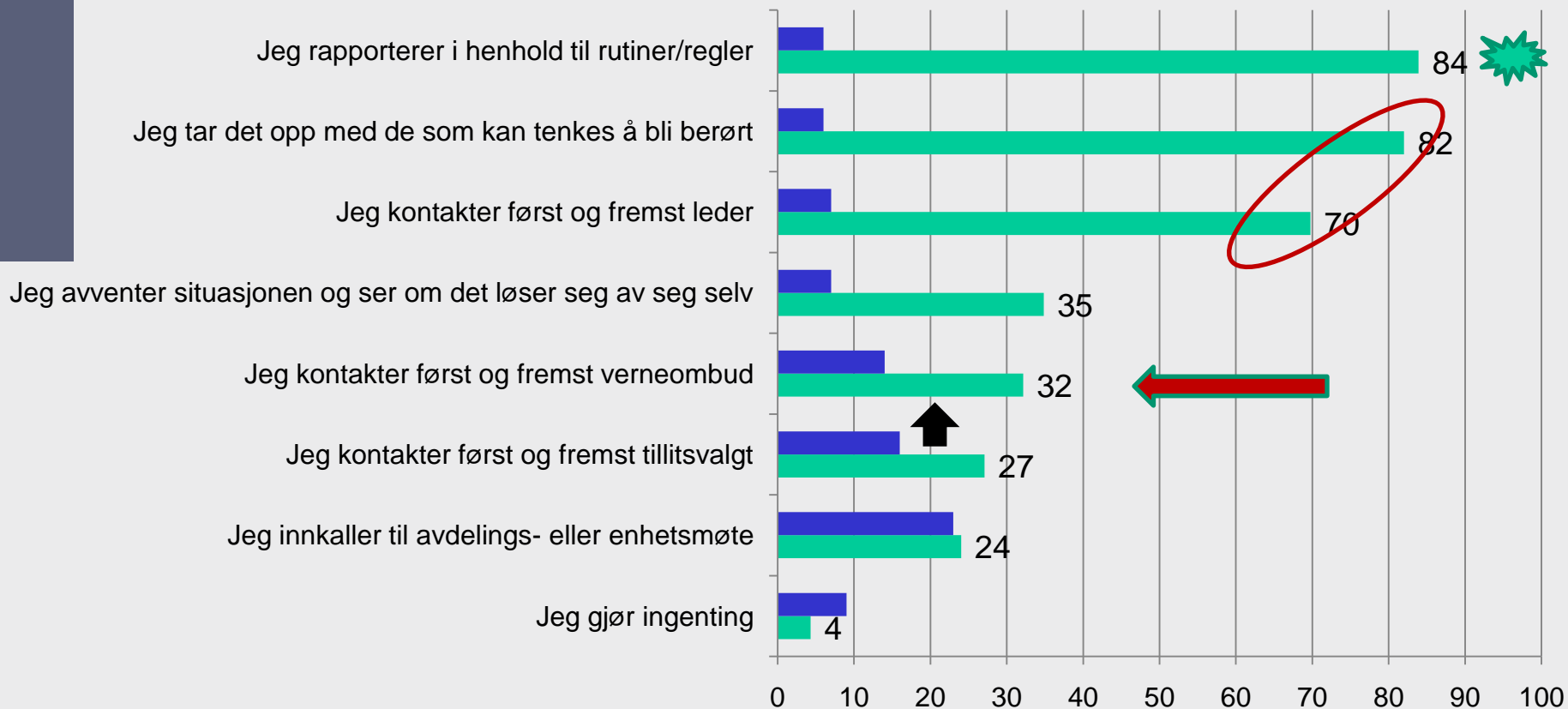
- I alt 63 % oppgir at vold er et samtaleemne på deres arbeidsplass
 - Vold er i klart større grad ett samtaleemne blant de som har vært utsatt for vold eller trusler selv (rundt 80 %).

Utsagn om kommunikasjon rundt vold og voldsproblematikk.

	Det er liten tid til å diskutere hvordan vi forholder oss til vold og trusler om vold på jobben	Jeg opplever mine kolleger som utrygge i forhold til vold og trusler om vold	Det er vanskelig å få til konstruktive diskusjoner om vold blant mine kolleger eller medarbeidere
I alt	36	20	14
Opplevd vold siste 12 måneder			
Har ikke vært utsatt for vold eller trusler om vold	30	11	11
Har vært utsatt for vold eller trusler	36	19	17
Har vært utsatt for både vold og trusler	44	32	15

Hva gjøres med vold og trusselhendelser?

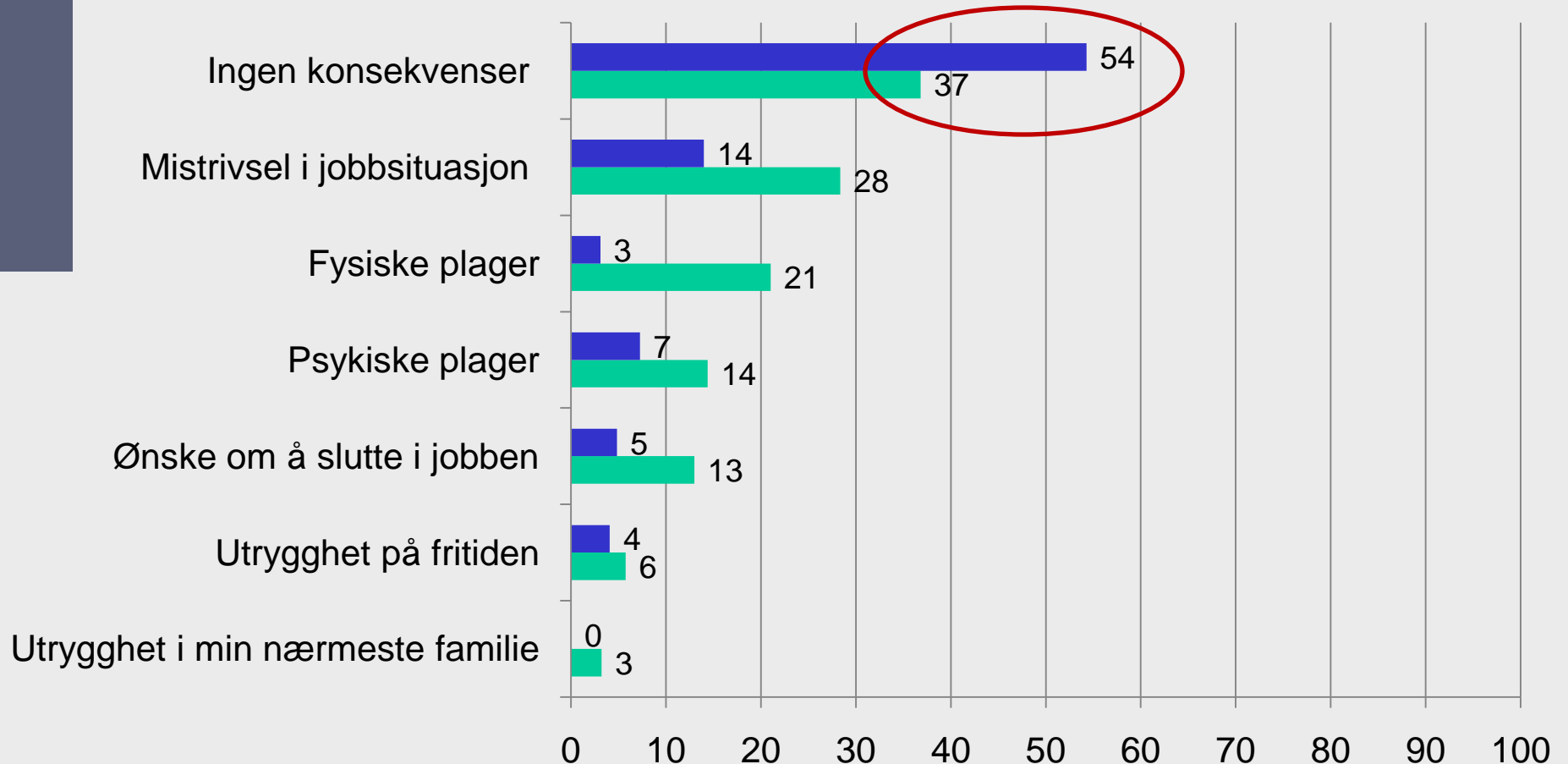
■ Uaktuelt ■ Delvis eller helt enig

**Hvilke konsekvenser har vold og
trusler om vold for den enkelte
arbeidstaker?**

Hvilke konsekvenser får hendelsene?

- Vet om noen på arbeidsplassen som har vært utsatt for vold eller trusler om vold
- Utsatt for vold eller trusler siste 12 månedene

Trivsel

- 13 prosent av de som har vært utsatt for vold eller trusler de siste 12 månedene eller som vet om noen på arbeidsplassen som har vært utsatt, er ille til mote eller nedfor på grunn av vold eller trusler en eller flere ganger i måneden
- Blant de som har vært utsatt for vold eller trusler de siste 12 månedene er 22 prosent redd for å bli utsatt for vold i sin arbeidssituasjon ukentlig eller oftere

Sykefravær

- 10 prosent av de som har opplevd vold og trusler om vold har hatt sykefravær som helt eller delvis skyldes vold eller trusler om vold:
 - Blant de som har vært utsatt, og er i alderen 35-44 år, har 18 prosent hatt sykefravær de siste 12 måneder som helt eller delvis skyldes vold eller trusler om vold
- 64 prosent av dette sykefraværet var kortidsfravær (under 16 dager)

Avsluttende betraktninger

- Vold og trusler har store omkostninger for den enkelte arbeidstaker, for arbeidsgivere og for samfunnet.
- Allikevel ser vi at det ikke settes av nok ressurser knyttet til bemanning, til intern kommunikasjon, samtale og opplæring.
 - Resursene som settes inn kan ikke sies å være "å strekke seg så langt som mulig" (AML).
- Verneombudenes rolle/posisjon er ikke sterk nok